

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

106/5.06.2009

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București, România
Telefon: (+40-1) 313-2531; Fax: (+40-1) 312-5480
Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.1853A/2009

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURA GENERALĂ
Nr. 8794 / 05-06-2009

Domnului
MIRCEA DAN GEOANĂ
Președintele Senatului

Vă comunicăm, alăturat, în copie, Decizia nr.786 din 13 mai 2009, prin care Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile Legii de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.34/2009 cu privire la rectificarea bugetară pe anul 2009 și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale sunt constituționale.

Vă asigurăm, Domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE
Ioan Vida
Prof. univ. dr. Ioan Vida

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr.1853A/2009

DECIZIA Nr.786
din 13 mai 2009

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.34/2009 cu privire la rectificarea bugetară pe anul 2009 și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale

În temeiul prevederilor art.146 lit.a) din Constituție și al art.15 alin.(1) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, la data de 30 aprilie 2009, un grup de 63 de deputați și 28 de senatori, aparținând grupului parlamentar al Partidului Național Liberal, a solicitat Curții Constituționale să se pronunțe asupra constituționalității dispozițiilor Legii de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.34/2009 cu privire la rectificarea bugetară pe anul 2009 și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale.

Sesizarea de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.7211 din 30 aprilie 2009 și constituie obiectul Dosarului nr. 1853A/2009.

La sesizare a fost anexată lista cuprinzând semnăturile celor 63 de deputați și 28 de senatori, și anume: Cristian Mihai Adomniței, Teodor Atanasiu, Mihai Banu, Vasile Berci, Dan Bordeianu, Emil Bostan, Viorel-Vasile Buda, Daniel-Stamate Budurescu, Cristian Buican, Cristian-Ion Burlacu, Mihăiță Calimente, Mircea Cazan, Daniel Chițoiu, Tudor-

Alexandru Chiuariu, Gheorghe Coroamă, Horia Cristian, Ciprian Minodor Dobre, Cristina Elena Dobre, Victor Paul Dobre, Mihai-Aurel Donțu, Gheorghe Dragomir, George Ionuț Dumitrică, Relu Fenechiu, Gheorghe Gabor, GrațIELA Leocadia Gavrilescu, Andrei Dominic GereA, Alina-Ștefania Gorghiu, Titi Holban, Pavel Horj, Mircea Irimescu, Nicolae Jolța, Mihai Lupu, Dan Mihai Marian, Dan Ilie Morega, Dan-Ștefan Motreanu, Gheorghe-Eugen Nicolăescu, Bogdan Olteanu, Ludovic Orban, Viorel Palașcă, Ionel Palăr, Dan Păsat, Cornel Pieptea, Gabriel Plăiașu, Cristina-Ancuța Pocora, Virgil Pop, Octavian-Marius Popa, Călin Constantin Anton Popescu-Tăriceanu, Neculai Rebenciuc, Ana Adriana Săftoiu, Nini Săpunaru, Adrian George Scutaru, Ionuț-Marian Stroe, Gigel-Sorinel Știrbu, Ion Tăbugan, Gheorghe-Mirel Taloș, Ioan Timiș, Adriana Diana Tușa, Claudiu Țaga, Radu Bogdan Țimpău, Ioan Țintean, Horea-Dorin Uioreanu, Lucia-Ana Varga, Mihai Alexandru Voicu, respectiv Crin George Laurențiu Antonescu, Gabriel Berca, Cristinel Bîgiu, Minerva Boitan, Liviu Câmpanu, Sever Constantin Cibu, Cristian David, Mircea Diaconu, Emilian Frâncu, Ioan Ghișe, Puiu Hașotti, Paul Ichim, Raymond Luca, Cezar Măgureanu, Ovidius Mărcuțianu, Teodor Viorel Meleșcanu, Vasile Mustățea, Vasile Nedelcu, Marius Nicoară, Romeo Nicoară, Mario Ovidiu Oprea, Liviu Titus Pașca, Cornel Popa, Tiberiu Aurelian Prodan, Nicolae Robu, Dan Radu Rușanu, Cristian Țopescu și Varujan Vosganian.

În motivarea obiecției de neconstituționalitate au fost aduse argumente care privesc atât neconstituționalitatea extrinsecă, cât și cea intrinsecă a Legii de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.34/2009 cu privire la rectificarea bugetară pe anul 2009 și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale.

I. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă, se constată că autorii obiecției susțin încălcarea art.65 alin.(2) lit.b), art.75 alin.(1), art.76 alin.(2), art.115 alin.(5) teza finală, art.115 alin.(6) coroborat cu art.56 din Constituție.

1. Se arată că ședința comună din data de 22 aprilie 2009 a Comisiei pentru buget, finanțe, bănci din Camera Deputaților și a Comisiei pentru buget, finanțe, activitate bancară și piață de capital a Senatului pentru dezbateră proiectului de lege contestat s-a desfășurat fără cvorum de ședință, contrar art.22 din Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului și art.65 alin.(2) din Constituție, fiind viciată procedura de adoptare a legii criticate.

2. Se apreciază că legea în discuție trebuia adoptată ca lege organică. În acest sens, se arată că legea criticată modifică Codul fiscal, care, la rândul său, fiind modificat de o lege organică – Legea nr.494/2004, care a introdus în Codul fiscal un nou capitol denumit *Infrațiuni* –, a dobândit caracter de lege organică. Se mai invocă, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr.545/2006, prin care s-a statuat că o lege nu poate, în același timp, să fie *pro parte lege organică, rămânând, totodată, pro parte lege ordinară*. Astfel, sunt încălcate prevederile art.76 alin.(1) și art.115 alin.(5) teza finală din Constituție.

3. Se consideră că, prin adoptarea ordonanței de urgență menționate, au fost afectate îndatoririle fundamentale prevăzute de Constituție, fiind încălcate, astfel, prevederile art.115 alin.(6) din Constituție. În acest sens, se arată că introducerea unui impozit minim prin ordonanța de urgență criticată afectează îndatoririle fundamentale prevăzute de art.56 din Constituție, și anume obligația cetățenilor de a contribui prin impozite și taxe la cheltuielile

publice; or, reglementarea drepturilor, libertăților sau îndatoririlor fundamentale se poate face doar prin lege, și nu prin ordonanță de urgență.

II. Cu privire la criticile de neconstituționalitate intrinsecă:

1. Modificarea Codului fiscal pe calea ordonanței de urgență încalcă prevederile art.1 alin.(3) și (5), ale art.16 alin.(2) din Constituție, raportate la cele ale art.4 din Codul fiscal, potrivit cărora orice modificare a Codului fiscal se face printr-o lege promovată, de regulă, cu șase luni înainte de data intrării în vigoare a acesteia. Astfel, Guvernul nu a respectat caracterul obligatoriu al legii la data emiterii ordonanței de urgență, nesocotind principiul statului de drept, principiu care impune autorităților publice să acționeze numai în limitele competenței lor.

2. Autorii obiecției susțin că nedeplinirea la termenele prevăzute de lege a declarațiilor recapitulative reglementate la titlul VI din Legea nr.571/2003, cu modificările și completările ulterioare, constituie o contravenție dublu sancționată. Astfel, art.219 alin.(1) lit.b¹) din Ordonanța Guvernului nr.92/2003 sancționează fapta menționată cu amendă de la 12.000 lei la 14.000 lei, iar art.219¹, nou introdus, cu „amendă de 2% din suma totală a achizițiilor/livrărilor intracomunitare de bunuri nedeclarate”. Această ultimă prevedere, în opinia autorilor obiecției de neconstituționalitate, reglementând o sancțiune contravențională mai dură, este contrară art.15 alin.(2) din Constituție. Totodată, acest text de lege este imprecis și inadecvat, din moment ce dă naștere la arbitrar și abuz din partea organelor statului chemate să aplice sancțiunile, acestea putând alege sancțiunea pe care o vor aplica pe baza unor criterii pur subiective.

3. În opinia autorilor sesizării, sancțiunea contravențională reprezentând procent din suma totală a achizițiilor/livrărilor intracomunitare

de bunuri nedeclarate este, în fapt, o confiscare contrară prevederilor art.44 alin.(8) și (9) din Constituție. Se apreciază că această sancțiune se aplică pornindu-se de la prezumția de vinovăție a contravenientului, nu constituie o amendă în sensul Ordonanței Guvernului nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, nu reprezintă majorări de întârziere sau despăgubiri și are caracteristicile unei confiscări din moment ce este stabilită ca o sumă fixă care nu depinde de gradul de vinovăție a contravenientului și nici de gradul de pericol social al faptei. Mai mult, suma confiscată nu este rezultată, destinată sau folosită la săvârșirea faptei contravenționale, fapt care ridică problema neconstituționalității încasării acesteia. Se mai arată că, de principiu, măsura confiscării aduce atingere prezumției de dobândire licită a bunurilor, fiind o consecință a dobândirii ilicite a acestora. Or, în cazul de față, sancțiunea confiscării nu se dispune în funcție de modalitatea de dobândire a bunurilor, ci cu titlu de sancțiune pentru nedepunerea în termen a unor declarații.

În final, se invocă Decizia Curții Constituționale nr.85 din 3 septembrie 1996, prin care s-a statuat că înlăturarea prezumției dobândirii licite a averii are semnificația suprimării unei garanții constituționale a dreptului de proprietate.

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992, sesizarea a fost transmisă președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și formula punctele de vedere asupra sesizării de neconstituționalitate.

Președintele Camerei Deputaților a transmis Curții Constituționale, cu adresa nr.51/2598 din 7 mai 2009, **punctul său de vedere**, în care se

arată că sesizarea de neconstituționalitate ar trebui respinsă, pentru următoarele motive:

1. Se apreciază că lucrările Comisiilor parlamentare pentru buget-finanțe ale Camerei Deputaților și Senatului s-au desfășurat în cvorumul regulamentar, însă, chiar și o eventuală încălcare a prevederilor art.12 din Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului nu echivalează cu o încălcare a Constituției.

2. Se consideră că Ordonanța de urgență a Guvernului nr.34/2009 nu cuprinde nici o normă de natura legilor organice și, ca urmare, aprobarea acesteia s-a făcut cu majoritatea prevăzută de Constituție pentru legile ordinare. În consecință, legea de aprobare a ordonanței de urgență în cauză are caracter de lege ordinară. Invocarea Deciziei Curții Constituționale nr.545/2006 nu este pertinentă din moment ce aceasta se referă la o lege preconstituțională.

3. Se apreciază că art.56 din Constituție, invocat în susținerea obiecției de neconstituționalitate, nu are incidență în cauză, întrucât acesta se referă la totalitatea taxelor și impozitelor, și nu doar la unele dintre acestea. Totodată, se arată că introducerea unor noi impozite se poate realiza pe calea adoptării ordonanțelor de urgență, în lipsa unui text constituțional contrar, capacitatea de legiferare a Guvernului nefiind limitată în acest domeniu.

4. Se arată că modificările și completările aduse de o lege altei legi, dacă acestea fac parte din aceeași categorie, nu au nimic de a face cu Constituția și nu pot duce la încălcarea acesteia. Rezultă că atât Guvernul, care a emis ordonanța de urgență, cât și Parlamentul, care a adoptat legea de aprobare, au acționat în limitele competenței lor constituționale.

5. Se consideră că o eventuală dublă sancționare contravențională sau de orice fel a unei fapte are ca efect doar necesitatea modificării sau completării

textelor legale care le cuprind, însă, în nici un caz nu se poate constata neconstituționalitatea textelor legale în cauză.

6. Se apreciază că sancțiunea prevăzută de art.219¹ din Codul fiscal este una contravențională și nu poate fi echivalată cu o confiscare.

Guvernul a transmis Curții Constituționale, cu adresa nr.5/3336/E.B. din 13 mai 2009, **punctul său de vedere**, în care se arată că sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată, pentru următoarele motive:

1. Legea criticată respectă dispozițiile art.65 alin.(2) lit.b) din Constituție, întrucât a fost adoptată în ședința comună a celor două Camere ale Parlamentului.

Art.65 alin.(1) și art.75 alin.(1) din Constituție nu sunt incidente în cauză, întrucât acestea se referă la modalitatea obișnuită de adoptare a legilor prin adoptarea lor subsecventă în cele două Camere ale Parlamentului.

2. Legea nr.571/2003 a fost adoptată ca lege ordinară în considerarea art.76 alin.(2) din Constituție, astfel încât modificările ei urmează a fi adoptate în același mod. În aceste condiții, nu se poate reține încălcarea art.76 alin.(1) din Constituție. Se mai arată că toate modificările operate asupra Codului fiscal au fost făcute prin legi ordinare, cu excepția Legii nr.494/2004, lege adoptată cu majoritatea cerută de art.76 alin.(1) din Constituție în considerarea obiectului său de reglementare. Se mai invocă și jurisprudența Curții Constituționale prin care aceasta a statuat că reglementările în materie fiscală nu fac obiectul legilor organice.

3. Se apreciază că dispozițiile legale criticate nu încalcă art.115 alin.(6) din Constituție, întrucât nu afectează în sens negativ drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor. Din contră, măsurile adoptate

vizează asigurarea și protejarea interesului public prin întărirea disciplinei economice și finanțare a operatorilor economici și reducerea evaziunii fiscale.

4. Se consideră că sunt neîntemeiate criticile de neconstituționalitate ce vizează încălcarea art.1 alin.(3) și (5) sau a art.16 alin.(2) din Constituție. Totodată, eventuala încălcare a art.4 din Codul fiscal nu poate face obiectul controlului de constituționalitate.

5. Aspectele semnalate cu privire la dubla sancționare a contravenției de nedepunere a declarațiilor recapitulative reglementate la titlul VI din Legea nr.571/2003, cu modificările și completările ulterioare, nu au legătură cu prevederile art.15 alin.(2) și art.16 alin.(1) din Constituție și privesc mai degrabă chestiuni de interpretare și aplicare a legii.

În final, se subliniază că nedepunerea declarațiilor în cauză sau a unora cu sume incorecte sau incomplete constituie *eo ipso* o cauză de înlăturare a prezumției generale de dobândire licită a averii.

Președintele Senatului nu a comunicat punctul său de vedere asupra sesizării de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând sesizarea de neconstituționalitate, punctele de vedere ale președintelui Camerei Deputaților și Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție și celor ale art.1, art.10, art.15 și

art.18 din Legea nr.47/1992, republicată, să soluționeze sesizarea de neconstituționalitate

Obiectul controlului de constituționalitate îl constituie dispozițiile Legii de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.34/2009 cu privire la rectificarea bugetară pe anul 2009 și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale.

Dispozițiile constituționale pretins încălcate sunt ale art.1 alin.(3) și (5) privind statul de drept și obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, art.15 alin.(2) privind neretroactivitatea, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile, art.16 alin.(1) și (2) privind egalitatea în drepturi, art.44 alin.(8) și (9) privind prezumția dobândirii licite a averii și confiscarea, art.56 privind contribuțiile financiare, art.65 alin.(2) lit.b) privind organizarea ședințelor comune ale Parlamentului în cazul adoptării bugetului de stat și a celui al asigurărilor sociale de stat, art.75 alin.(1) privind sesizarea Camerelor Parlamentului, art.76 alin.(2) privind adoptarea legilor organice, art.115 alin.(5) teza finală privind aprobarea ordonanțelor de urgență care cuprind norme de natura legilor organice și art.115 alin.(6) privind domeniile de adoptare ale ordonanțelor de urgență.

Examinând obiecția de neconstituționalitate, Curtea reține următoarele:

I. Cu privire la criticile de constituționalitate extrinsecă, prin raportare la prevederile art.65 alin.(2) lit.b), art.75 alin.(1), art.76 alin.(2), art.115 alin.(5) teza finală, art.115 alin.(6) coroborat cu art.56 din Constituție, Curtea constată că acestea sunt neîntemeiate.

Înainte de a aborda criticile privind constituționalitatea extrinsecă, se reține că nu este de competența Curții Constituționale analizarea

eventualelor încălcări ale Regulamentului ședințelor comune. Curtea Constituțională nu își poate extinde controlul și asupra actelor de aplicare a regulamentelor, întrucât ar încălca însuși principiul autonomiei regulamentare al celor două Camere, instituit prin art.64 alin.(1) teza întâi din Legea fundamentală. Analiza Curții este una în drept, fără a viza aspecte de fapt ale procedurii parlamentare.

a) Curtea reține că dispozițiile art.65 alin.(2) lit.b) din Constituție se referă la lucrările celor două Camere în ședințe comune pentru aprobarea bugetului de stat și a bugetului asigurărilor sociale de stat, prevedere preluată și în art.1 pct.2 din Regulamentul ședințelor comune ale celor două Camere și extinsă, în mod firesc, și la aprobarea legii de rectificare bugetară, care, pentru identitate de rațiune, trebuie să respecte aceeași procedură. Or, se constată că cerințele art.65 alin.(2) lit.b) din Constituție au fost respectate, întrucât adoptarea legii de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.34/2009 a fost făcută în ședința comună a celor două Camere ale Parlamentului. *Obiter dictum*, chiar dacă hotărârea adoptată în comisiile permanente nu îndeplinește un anumit cvorum, votul plenului celor două Camere acoperă pe deplin această omisiune. Dacă s-ar absolutiza extinderea prevederilor art.76 din Constituție privind obligativitatea cvorumului și la ședințele comisiilor permanente, s-ar ajunge, în mod paradoxal, datorită refuzului membrilor comisiei aparținând unui anumit partid politic, să nu poată fi supus spre dezbateră nici un proiect de lege, ceea ce, în mod indubitabil, nu a dorit constituantul.

b) Art.75 alin.(1) din Constituție instituie prerogativa Camerei Deputaților de a fi prima cameră sesizată pentru dezbateră și adoptarea unor proiecte de legi. În cauza de față, legea criticată a fost adoptată în ședința

comună a celor două Camere ale Parlamentului, astfel încât textul constituțional invocat nu are incidență în soluționarea prezentei obiecții de neconstituționalitate.

c) Art.76 alin.(1) din Constituție impune obligativitatea adoptării legilor organice și a hotărârilor privind regulamentele celor două Camere cu votul majorității membrilor fiecărei camere, autorii sesizării invocând că adoptarea legii nu s-a făcut cu această majoritate. Prin urmare, pentru a putea efectua un control riguros și corect asupra respectării art.76 alin.(1) din Constituție cu prilejul adoptării legii de față, Curtea trebuie să stabilească mai întâi apartenența Codului fiscal la categoria legilor organice sau a legilor ordinare.

Susținerea de către autorii obiecției de neconstituționalitate că introducerea în Codul fiscal a capitolului *Infrațiuni* prin Legea nr.494/2004 și dobândirea cu această ocazie a caracterului de lege organică face necesară modificarea sa cu cvorumul prevăzut de Constituție pentru legile organice, invocându-se în sensul arătat Decizia Curții Constituționale nr.545/2006, nu poate fi primită pentru următoarele considerente:

Curtea reține că decizia respectivă a fost adoptată într-un cadru particular, și anume cu privire la organizarea și funcționarea camerelor de comerț și industrie din România. Acestea, inițial, funcționau în baza Legii nr.26/1990, lege preconstituțională modificată succesiv prin legi organice, astfel că domeniul în cauză a fost calificat în timp ca aparținând legilor organice. Or, o atare concluzie nu poate fi extrapolată și cu privire la situația generală a legilor adoptate după intrarea în vigoare a Constituției. Domeniul legilor organice este foarte clar delimitat prin textul Constituției, astfel încât legiuitorul va adopta legi organice numai în acele domenii. Curtea, spre

exemplu, prin Decizia nr.548 din 15 mai 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.495 din 2 iulie 2008, a stabilit că „este posibil ca o lege organică să cuprindă, din motive de politică legislativă, și norme de natura legii ordinare, dar fără ca aceste norme să capete natură de lege organică, întrucât, altfel, s-ar extinde domeniile rezervate de Constituție legii organice. De aceea, printr-o lege ordinară se pot modifica dispoziții dintr-o lege organică, dacă acestea nu conțin norme de natura legii organice, întrucât se referă la aspecte care nu sunt în directă legătură cu domeniul de reglementare al legii organice”. În consecință, criteriul material este cel definitoriu pentru a analiza apartenența sau nu a unei reglementări la categoria legilor ordinare sau organice.

În cauza de față, se reține că Legea nr.571/2003 privind Codul fiscal a fost adoptată ca lege ordinară. Este indubitabil că, ulterior modificării sale, prin Legea nr.494/2004, Codul fiscal a înglobat și unele prevederi de domeniul legii organice, dar fără ca această modificare să transforme întregul Cod fiscal într-o lege organică. Pe de altă parte, ar fi neconstituțional ca toate prevederile cu caracter ordinar din această lege să nu poată fi modificate decât prin procedura de adoptare a legilor organice, pentru simplul motiv că legea conține câteva articole de domeniul legilor organice. S-ar ajunge la o situație paradoxală, ca excepția – adoptarea unei legi organice – să ajungă regulă și ar putea avea ca rezultat chiar blocarea actului legislativ.

d) Cât privește pretinsa încălcare a art.115 alin.(5) teza finală din Constituție, față de considerentele anterioare se poate susține că textul nu își găsește aplicabilitatea în cauză, deoarece ordonanța de urgență aprobată prin

legea de față nu a vizat acele dispoziții de natura legii organice, ci numai dispoziții de natura legii ordinare.

e) Cu privire la instituirea impozitului forfetar, critica de neconstituționalitate vizează încălcarea art.115 alin.(6) din Constituție prin raportare la art.56 din Constituție. O atare critică nu poate fi primită, deoarece, pe de o parte, prevederea constituțională nu este aplicabilă persoanelor juridice, iar în ce privește persoanele fizice autorizate asimilabile întrucâtva persoanelor juridice, Curtea reține că textul criticat nu reglementează drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale ale persoanelor fizice derivând din statutul lor de cetățeni, ci obligații fiscale ce rezultă din desfășurarea unei activități economice generatoare de venituri impozabile.

Astfel fiind, nu se poate susține că, făcând trimitere la art.56 din Constituție, ordonanța de urgență ar viza chiar îndatoririle ce revin persoanelor fizice în calitate de cetățeni, opinie sugerată de autorii obiecției de neconstituționalitate.

Și în situația în care s-ar admite că ordonanța de urgență în cauză vizează îndatoririle fundamentale prevăzute de art.56 alin.(1) din Constituție, nu se poate face abstracție de alineatul 3 al art.56 din Constituție, care dă posibilitatea legiuitorului (chiar și celui delegat) să stabilească și alte prestații în situații excepționale, text care se coroborează absolut logic și perfect cu dispozițiile art.53 alin.(2) din Constituție, care acordă posibilitatea aceluiași legiuitor să restrângă chiar exercitarea unor drepturi sau libertăți fundamentale.

Pe de altă parte, este lesne de observat că, prin instituirea impozitului forfetar pentru unele categorii de contribuabili, nu se introduce un impozit nou, o taxă nouă și, prin urmare, o nouă obligație fiscală.

Impozitul forfetar nu este altceva decât o reconfigurare a impozitului pe venit pe care și categoriile de contribuabili vizate de ordonanța de urgență îl datorează bugetului, reconfigurare dictată de realitățile practice existente în societate la momentul actual.

Realitatea practică a demonstrat că aceste categorii de contribuabili au evitat, în mod sistematic, plata impozitului pe venit, având suport legal chiar în reglementarea acestuia, care permitea diminuarea sau chiar anularea materiei impozabile.

Impozitul forfetar nu face altceva decât să îi oblige pe acești contribuabili să-și organizeze de o asemenea manieră activitatea încât, proporțional cu activitatea desfășurată și veniturile încasate, să achite și bugetului public obligațiile fiscale aferente.

II. În ce privește critica de constituționalitate intrinsecă, autorii sesizării se circumscriu încălcării art.1 alin.(3) și (5), art.15 alin.(2), art.16 alin.(1) și (2), precum și art.44 alin.(8) și (9) din Constituție.

a) Prevederile art.1 alin.(3) din Constituție consfințesc „caracterul de stat de drept, democratic și social în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme” și, pentru ca această prevedere să nu rămână doar la stadiu declarativ, în art.1 alin.(5) din Constituție se instituie obligația tuturor, inclusiv a autorităților publice, de a respecta Constituția, supremația acesteia și legile.

În aceste condiții, Curtea reține că art.4 alin.(1) din Codul fiscal reprezintă un text de principiu ce consfințește regula modificării și completării sale cu 6 luni înainte de data intrării în vigoare și, prin urmare, pot apărea excepții de la această regulă, fiind permise nu numai de Codul fiscal, ci și de art.115 alin.(4) din Constituție.

În momentul adoptării Ordonanței de urgență a Guvernului nr.34/2009, Guvernul s-a aflat și se află în continuare într-o situație extraordinară, care impune măsuri urgente menite tocmai să consolideze situația economică a țării și să mențină în efectivitate bugetul public național. Astfel, nu se poate susține că, prin adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.34/2009, Guvernul ar fi luat măsuri ce s-ar situa deasupra legii și, prin urmare, nici Parlamentul, aprobând ordonanța de urgență, nu a încălcat prevederile art.16 alin.(2) din Constituție.

b) Referitor la pretinsa încălcare a art.15 alin.(2), art.16 alin.(1) și art.44 alin.(8) și (9) din Constituție, motivată de autorii sesizării prin prisma dublei incriminări a contravenției de nedepunere la termenele prevăzute de lege a declarațiilor recapitulative reglementate la titlul VI din Legea nr.571/2003, cu modificările și completările ulterioare, se constată că aceasta este neîntemeiată, având în vedere tocmai situațiile diferite cărora li se aplică.

Astfel, incriminarea prevăzută de art.219 alin.(1) lit.b¹) din Codul de procedură fiscală este aplicabilă contribuabililor care nu au depus declarația la termen, dar nici nu au efectuat achiziții/livrări intracomunitare, fiind evident că pentru aceștia nu poate fi aplicabil textul art.219¹ din Codul de procedură fiscală.

Alta este situația contribuabililor care au efectuat achiziții/livrări intracomunitare și care fie nu au depus declarațiile recapitulative

reglementate la titlul VI din Legea nr.571/2003, lipsind, în acest fel, bugetul de stat de sumele care i-ar fi revenit, fie au depus o declarație cu sume incorecte sau incomplete, fapte ale căror consecințe sunt aceleași, și anume neplata obligațiilor către bugetul de stat.

În această a doua ipoteză este pe deplin justificată amenda de 2% din suma totală a achizițiilor/livrărilor intracomunitare de bunuri nedeclarate sau, după caz, din diferențele nedeclarate rezultate urmare a declarațiilor incorecte ori incomplete.

Curtea mai reține, de asemenea, că aplicarea concomitentă a celor două sancțiuni nu este posibilă, organul fiscal având a stabili cărei situații se circumscrie fapta săvârșită în raport cu care urmează a i se aplica și sancțiunea contravențională.

Față de aceste considerente, prevederile art.44 alin.(8) și (9) din Constituție nu sunt încălcate, deoarece prezumția de dobândire licită a bunurilor este răsturnată chiar prin consecința faptei ilicite – creșterea patrimoniului contribuabilului prin neplata obligațiilor sale către buget în urma săvârșirii faptei prevăzute de art.219¹ din Codul de procedură fiscală și diminuarea corespunzătoare a obligațiilor față de buget. De asemenea, Curtea reține că textul art.15 alin.(1) din Constituție nu este incident în cauză, întrucât nu se pune problema retroactivității sau nu a acestor prevederi.

Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Constată că dispozițiile Legii de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.34/2009 cu privire la rectificarea bugetară pe anul 2009 și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale sunt constituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și primului-ministru și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Dezbaterea a avut loc la data de 13 mai 2009 și la aceasta au participat: Ioan Vida, președinte, Nicolae Cochinescu, Aspazia Cojocaru, Acsinte Gaspar, Petre Lăzăroiu, Ion Predescu, Puskás Valentin Zoltán, Tudorel Toader și Augustin Zegrean, judecători.

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE
Ioan Vida
Prof.univ.dr. **Ioan Vida**

MAGISTRAT-ASISTENT,

Benke Károly

106 5.06.2009

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București, România
Telefon: (+40-1) 313-2531; Fax: (+40-1) 312-5480
Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.1908A/2009

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURA GENERALĂ
Nr. **8795** / **05-06-2009**

Domnului
MIRCEA DAN GEOANĂ
Președintele Senatului

Vă comunicăm, alăturat, în copie, Decizia nr.787 din 13 mai 2009, prin care Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile Anexei nr.2, poziția nr.4 și poziția nr.16 din Legea de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.34/2009 cu privire la rectificarea bugetară pe anul 2009 și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale sunt constituționale.

Vă asigurăm, Domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE
Ioan Vida
Prof. univ. dr. Ioan Vida

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr.1908A/2009

DECIZIA Nr.787
din 13 mai 2009

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Anexei nr.2, poziția nr.4 și poziția nr.16 din Legea de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.34/2009 cu privire la rectificarea bugetară pe anul 2009 și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale

Cu Adresa nr.124 din 5 mai 2009, Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție a transmis Curții Constituționale Hotărârea nr.2 din 4 mai 2009 a Adunării Generale a Judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție prin care Curtea Constituțională a fost sesizată cu obiecția de neconstituționalitate a prevederilor Anexei nr.3, poziția nr.4 și poziția nr.16 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.34/2009 cu privire la rectificarea bugetară pe anul 2009 și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale, aprobată prin lege de către Parlament.

Sesizarea a fost formulată în temeiul art.146 lit.a) teza întâi din Constituție și al art.11 alin.(1) A) lit.a) și art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.7332 din 5 mai 2009 și constituie obiectul Dosarului nr.1908A/2009.

În motivarea obiecției de neconstituționalitate au fost aduse argumente care vizează aspecte de neconstituționalitate intrinsecă a dispozițiilor legale contestate. Critica principală de neconstituționalitate constă în faptul că Legea de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului

nr.34/2009 a redus drastic bugetul Înaltei Curți de Casație și Justiție. Acesta a suferit scăderi accentuate, de la o propunere de buget inițială în sumă de 145.587 mii lei s-a ajuns, în urma aprobării Ordonanței de urgență a Guvernului nr.34/2009 prin legea criticată, la un buget aprobat de 79.101 mii lei.

În aceste condiții, Înalta Curte de Casație și Justiție, prin sesizarea formulată, apreciază că dispozițiile legale criticate încalcă principiul independenței judecătorilor consacrat de art.124 alin.(3) din Constituție, art.1 din Principiile internaționale ale independenței magistraților, art.11 din Principiile fundamentale privind independența justiției adoptate la Congresul al VII-lea al Națiunilor Unite (Milano), validate de Adunarea Generală a ONU prin rezoluțiile nr.40/32 din 29 noiembrie 1985 și nr.4/146 din 13 decembrie 1985, precum și Recomandarea R (94) 12 privind independența, eficiența și rolul judecătorilor adoptată de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei. Principiul independenței judecătorilor este sfidat prin măsurile legislative criticate, care au redus drastic, până la limita imposibilității desfășurării activității de judecată, fondurile destinate puterii judecătorești. Or, buna funcționare a puterii judecătorești poate fi realizată doar asigurând independența judecătorilor, siguranța lor, remunerație corespunzătoare și condiții de muncă.

De asemenea, textele legale criticate pun în grav pericol îndeplinirea obiectivelor reformei justiției și afectează direct îndeplinirea condiționalităților cuprinse în mecanismul de cooperare și verificare al Uniunii Europene în relația cu România.

Se mai arată că pentru perioada următoare, datorită bugetului insuficient, se sistează complet plata medicamentelor, transportului, cheltuielilor de deplasare, obiectelor de inventar, cărți și publicații, a

benzinei, a primei de vacanță, a orelor suplimentare pentru personalul auxiliar de specialitate și vor exista dificultăți deosebite în asigurarea plății aferente expedierii citațiilor, a furnizorilor, a interpreților, a apărătorilor din oficiu etc.

În final, se susține că dispozițiile legale criticate încalcă și prevederile art.1 alin.(3) și (4) din Constituție, întrucât puterea judecătorească este redusă până la limita necesarei funcționări datorită acțiunilor promovate cu obstinație de executiv și legislativ - subfinanțarea sistemului judecătoresc. Totodată, se arată că astfel de acțiuni ale executivului și legislativului sunt de natură să subordoneze puterea judecătorească în raport cu celelalte puteri ale statului.

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992, sesizarea a fost transmisă președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și formula punctele de vedere asupra sesizării de neconstituționalitate.

Guvernul a transmis Curții Constituționale, cu adresa nr.5/3456/E.B. din 13 mai 2009, **punctul său de vedere**, în care se arată că sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât dispozițiile legale criticate nu aduc atingere nici principiului independenței judecătorului și nici celui al echilibrului și separației puterilor în stat. Măsurile adoptate au fost determinate de necesitatea ajustării deficitului bugetar în corelație cu evoluția prognozată a indicatorilor macroeconomici.

Se mai arată că autonomia financiară a Înaltei Curți de Casație și Justiție trebuie analizată în contextul posibilităților financiare în construcția bugetului la nivelul țării, precum și al responsabilității Parlamentului de a asigura, prin legea pe care o adoptă, o repartizare proporțională a resurselor financiare între toate structurile statului. În acest sens, se consideră că, în

temeiul art.135 alin.(2) lit.b) din Constituție, măsura rectificării bugetare poate fi considerată ca fiind o preocupare a statului pentru protejarea intereselor naționale în activitatea financiară și economică.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra sesizării de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând sesizarea de neconstituționalitate, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție și celor ale art.1, art.10, art.15 și art.18 din Legea nr.47/1992, republicată, să soluționeze sesizarea de neconstituționalitate.

Obiectul controlului de constituționalitate, astfel cum a fost formulat, îl constituie dispozițiile Anexei nr.3, poziția nr.4 și poziția nr.16 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.34/2009 cu privire la rectificarea bugetară pe anul 2009 și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale, aprobată prin lege de către Parlament. În realitate, din motivarea obiecției de neconstituționalitate, Curtea constată că, de fapt, este criticată Anexa nr.2, poziția nr.4 și poziția nr.16 din Legea de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.34/2009, care reduce bugetul Înaltei Curți de Casație și Justiție cu 6.255 mii lei, iar pe cel al Ministerului Justiției cu 61.253 mii lei. În consecință, prin prezenta decizie, Curtea urmează a se pronunța asupra constituționalității Anexei nr.2, poziția nr.4 și poziția nr.16 din Legea de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.34/2009.

Dispozițiile constituționale pretins încălcate sunt cele ale art.1 alin.(3) și (4) privind statul de drept și principiul separației puterilor în stat, și ale art.124 alin.(3) privind independența judecătorilor. În susținerea obiecției de neconstituționalitate, sunt invocate și prevederile art.11 din Principiile fundamentale privind independența magistraților, adoptate de cel de-al VII-lea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților (Milano, 26 august - 6 septembrie 1985) și confirmate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite prin rezoluțiile nr. 40/32 din 29 noiembrie 1985 și nr. 40/146 din 13 decembrie 1985, și Recomandarea nr. R (94) 12 cu privire la independența, eficacitatea și rolul judecătorilor, adoptată la 13 octombrie 1994 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului European. Totodată, Curtea va reține că trimiterea pe care o face Înalta Curte de Casație și Justiție, în susținerea obiecției de neconstituționalitate, la art.1 din Principiile internaționale ale independenței magistraților, în realitate, este făcută la art.1 din Carta Universală a Judecătorului, care reglementează principiul independenței acestuia.

Examinând obiecția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele:

Legiuitorul este abilitat din punct de vedere constituțional să redimensioneze bugetele alocate instituțiilor și autorităților publice prin legea bugetului de stat atunci când condițiile economice și financiare se înrăutățesc sau, din contră, se îmbunătățesc. Desigur, asemenea rectificări ale bugetului de stat sunt determinate în mod obiectiv de modificarea prognozelor cu privire la realizarea veniturilor și cheltuielilor la bugetul de stat.

Astfel, Curtea constată că numai în aceste condiții Parlamentul are legitimitatea constituțională să modifice alocațiile bugetare prevăzute inițial prin legea privind bugetul de stat.

Măsura de reducere a fondurilor alocate Înaltei Curți de Casație și Justiție și Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești nu este de natură să afecteze independența judecătorului, astfel cum aceasta este reglementată prin prevederile Constituției și a actelor juridice internaționale invocate. Nu este o diminuare a bugetului doar în privința celor două autorități publice, ci se constată că rectificările negative au privit întreg spectrul de autorități și instituții publice. Curtea reține că o asemenea măsură ar fi fost neconstituțională dacă ar fi vizat în mod discriminatoriu numai cele două instituții.

Or, în cazul de față, Curtea constată că, datorită modificării considerabile a situației economice și financiare a țării, legiuitorul este îndrituit să efectueze reduceri de cheltuieli la toate instituțiile și autoritățile publice pentru a menține în efectivitate bugetul public național. Desigur, asemenea măsuri trebuie să fie nediscriminatorii și motivate în mod corespunzător, exigență satisfăcută în mare măsură prin expunerea de motive a ordonanței de urgență în cauză.

Totodată, Curtea observă că, și în aceste condiții, bugetul instituțiilor și autorităților publice permite desfășurarea activității acestora în condiții satisfăcătoare.

Nici principiul separației puterilor în stat nu este încălcat, întrucât dreptul de stabilire a alocațiilor bugetare fiecărei instituții sau autorități publice, respectiv modificarea acestora ține exclusiv de competența legiuitorului.

Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A) a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Constată că dispozițiile Anexei nr.2, poziția nr.4 și poziția nr.16 din Legea de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.34/2009 cu privire la rectificarea bugetară pe anul 2009 și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale sunt constituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și primului-ministru și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Dezbaterea a avut loc la data de 13 mai 2009 și la aceasta au participat: Ioan Vida, președinte, Nicolae Cochinescu, Aspazia Cojocaru, Acsinte Gaspar, Petre Lăzăroiu, Ion Predescu, Puskás Valentin Zoltán, Tudorel Toader și Augustin Zegrean, judecători.

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE
Ioan Vida
Prof.univ.dr. Ioan Vida

MAGISTRAT-ASISTENT,

Benke Károly

7